

PERSPECTIVA DE GÈNERE EN L'ÀMBIT PENAL

DESTRIAR ENTRE FAL·LÀCIES I PRINCIPIS

Àngels Vivas Larruy

Magistrada i presidenta de la Secció d'Apel·lació Penal
del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

Themis

1 INTRODUCCIÓ

2 DEFINICIONS

- 2.1 El «gènere» en el Conveni d'Istanbul
 - Tractament des de la crítica feminista del dret
 - Tractament des de la filosofia

- 2.2 Importància del llenguatge: gènere-sexe
 - Els estereotips
 - Nomenclatures (feminicidis)

3 PERSPECTIVA DE GÈNERE

- 3.1 Conceptes: origen i transversalitat, informes d'impacte de gènere
- 3.2 La llei penal, pinzellades. El populisme punitiu
- 3.3 La traducció de perspectiva de gènere en l'àmbit penal

4 PRINCIPIS I FAL·LÀCIES

5 REFLEXIONS FINALS

PRINCIPIS

PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA art.24.2C

a. Regla de tractament

Ningú es culpable fins a sentència ferma que ho digui.

b. Regla de judici

b1. Exigeix prova de càrrec suficient, practicada amb garanties

b2. Criteri/estàndard que digui quan es pot tenir per acreditada la hipòtesi acusatòria.

c. Regla d'interpretació

Entre totes les possibilitats triarem la mes beneficiosa per la persona acusada.

FAL·LÀCIES

Només regeix en el judici → No és cert

S'aplica a totes les persones sotmeses al procés penal:
INVESTIGADES/ ACUSADES
HOMES/ DONES

Fals debat

Presumpció d'innocència
es sinònim d'impunitat

PRINCIPIS

FASE D'INSTRUCCIÓ

Instrucció intel·ligent, suficient i eficaç
Reunir les proves de context. (STC 87/20)

FAL·LÀCIES

- a. És suficient amb la declaració de la "afirmada víctima". (denunciant)
- b. Els informes dels equips tècnics són prova de credibilitat de la "víctima". No es cert.

PRINCIPIS

FASE DE JUDICI PROVA

S'ha de valorar tota la prova practicada.

En el judici es pot preguntar tot.
Una pericial de part té menys valor
que una d'“oficial”

No hi ha testimonis privilegiats
arts 297 i 717 LECRIM.

L'afirmada víctima de violència de gènere o
d'agressió sexual és víctima privilegiada.
Les declaracions dels policies tenen
pressumpció de veracitat

La testimoni te dret a acollir-se a
l'art. 416 LECRIM i guardar silenci.

Si s'acull al dret a no declarar és
perquè ha mentit a la denúncia

PRINCIPIS

FASE DE SENTÈNCIA

LA PROVA ÉS SOBRE ELS FETS
DIRECTA / INDICIÀRIA

FAL·LÀCIES

Són suficients les referències testificals
sobre la prova principal

EINES DE VALORACIÓ

Criteris de credibilitat segons TS
Persistència / Absència de mòbil espuri /
Versemblança / Probabilitat

La solidesa dels propis criteris

Credibilitat-Fiabilitat
la corroboració externa

Si els jutges/esses subjectivament ho
creuen és suficient. art. 714 LECRIM

Anàlisi del relat
Màximes d'experiència

Màximes de la seva experiència (jutge/essa)
Les referències són: "conductes esperades"

La congruència

Exigències del raonament a la
sentència.
Ajustar-se a la prova verificada.
No sobrepassar el que demana
l'acusació.

La sentència anirà en funció del
convenciment (subjectiu) del tribunal

PRINCIPIS

FAL·LÀCIES

SITUACIONS/RESULTATS

Sentència absolutòria

Per raó de manca o insuficiència de prova de càrrec; no superació d'estàndard exigible per enervar la presumpció innocència

Qui ha jutjat no s'ha cregut la víctima. Els "jutges no creuen les dones"

El dany moral

Què s'indemnitza?

És necessari que la víctima tingui seqüeles

Finalitat de la pena

Prevenició, retribució (proporcionada)

Compensar i asserenar les víctimes

La dona que sent
Gres cuit, de Marta Darder

gràcies